

21.2.2019

SELVITYS KOUVOLAN POHJAVESIALUEIDEN RAJAUSTEN JA LUOKITUSTEN TARKISTAMISESTA

Tausta

Lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) on lisätty uusi 2a luku, jossa säädetään pohjavesialueiden määrittämisestä ja luokituksesta. Lisäys astui voimaan 1.2.2015 (1263/2014) ja sitä täydentävä asetus 17.11.2016 (929/2016).

Pohjavesialueiden luokitus

Lakimuutoksen myötä pohjavesialueluokitus uudistuu. Pohjavesialueet luokitellaan vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden ja suojelutarpeen perusteella:

- 1-luokka: vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 m³/vrk tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin
- 2-luokka: muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue, joka pohjaveden antoisuuden ja muiden ominaisuuksiensa perusteella soveltuu 1-luokan mukaiseen käyttöön.
- E-luokka: pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

Aiemmin käytössä olleet pohjavesialueluokat I (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue) ja II (vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue) korvataan siis uusilla luokilla 1 ja 2. Pohjavesialueluokka III (muu pohjavesialue) poistuu luokituksesta, ja aiemmin III-luokkaan kuuluneet alueet luokitellaan uudelleen joko 1-, 2- tai E-luokkaan tai poistetaan luokituksesta.

Mukaan luokitukseen tulee uusi E-luokka. E-luokan pohjavesialueen luokitus perustuu luonnontilaiseen tai luonnontilaisen kaltaiseen, muun lainsäädännön nojalla suojeltuun, pohjavedestä suoraan riippuvaan, merkittävään pintavesi- ja maaekosysteemiin. Jos 1 tai 2 -luokan pohjavesialueet samalla ylläpitävät edellä mainittua pohjavedestä riippuvaista ekosysteemiä, niille lisätään E-merkintä (1E tai 2E). Pohjavesialue voidaan luokitella pelkästään E-luokkaan silloin, kun pohjavesialue ei sovellu antoisuutensa tai muiden ominaisuuksiensa perusteella vedenhankintakäyttöön, mutta alue kuitenkin täyttää pohjavesialueen kriteerit ja ylläpitää edellä kuvailtua pohjavedestä riippuvaista ekosysteemiä.

Uuden lainsäädännön myötä pohjavesialueet luokitellaan seuraaviin luokkiin: 1, 2, 1E, 2E ja E.

Pohjavesialueiden raja

Pohjavesialueiden raja perustuu luonnontieteellisiin tekijöihin niiden tietojen pohjalta, jotka ovat käytössä kartoitushetkellä.

Vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan pohjavesialueen raja määritetään hydrogeologisten olosuhteiden perusteella kohtaan, jossa pohjavettä johtavien maaperäkerrosten päällä on riittävän tiiviit pohjavettä suojaavat maakerrokset tai jossa pohjavettä johtavat maakerrokset päättyvät kallioon tai vettä huonosti johtavaan maaperään. Ympäristöministeriön julkaisemassa ohjeessa (Pohjavesialueet – opas määrittämiseen, luokitukseen ja suojelusuunnitelmien laadintaan) mainitaan, että riittävän tiiviiksi kerroksiksi katsotaan muun muassa yli 3 m paksut savi/silttikerrostumat ($D_{50} = <0,002 \text{ mm}$). Asetuksen mukaan muodostumisalueen rajalla osoitetaan alue, jolla maakerrokset ovat hyvin vettä johtavia ja alueen maaperä mahdollistaa veden merkittävän imeytymisen pohjavedeksi. Ohjeistuksessa tarkennetaan, että muodostumisalueen maalajin tulee olla vedenläpäisevyydeltään vähintään hienohiekan tasoa ($D_{50} = <0,06-0,2 \text{ mm}$).

Pohjavesialueiden luokista ja rajoista ei tehdä valituskelpoista päätöstä. Pohjavesialueiden rajauksella ja luokituksella ei ole laissa itsenäisiä oikeusvaatimuksia, vaan vaikutukset tulevat aina muun lainsäädännön, kuten ympäristönsuojelulain, kautta. Vaikka pohjavesialueiden rajauksella ei ole välittömiä oikeusvaatimuksia, palvelevat ne välillisesti ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

Kouvolasta osin Heinolan kaupungin alueelle sijoittuva pohjavesialue ja tehdyt muutokset

Räsänharju 0516351, 2-luokka

Räsänharjun pohjavesialue on luode-kaakkosuuntainen pitkittäisharjumuodostuma. Maa-aines muodostumassa on karkeaa hiekkaa ja soraa. Maakerrosten paksuus vaihtelee. Pohjavesialueen keskiosassa, Räsän ja Räsäntien välisellä alueella, harjurinteen alalaidalla sora- ja hiekkakerrosten paksuus on noin 20 m ja kallion pinta on noin 28 m syvyydellä maanpinnan tasosta. Pohjavesialue rajautuu kaakossa moreenialueeseen, muutoin pääosin suoalueisiin ja vesistöihin.

Pohjaveden pinta on pohjavesialueen keskiosassa, harjun länsirinteen alalaidalla noin 7 m syvyydellä maanpinnasta. Pohjavettä purkautuu ympäröiviin vesistöihin ja ojiin. Pohjavesialueen eteläosassa on kalliokynnyksiä, jotka jakavat pohjaveden virtausta.

Pohjaveden fluoridipitoisuus (0,58 mg/l) on matala ja täyttää talousvedelle asetetut laatuvaatimukset. Pohjaveden happipitoisuus on paikoin alhainen, minkä vuoksi pohjavedessä on paikoin korkeita pitoisuuksia rautaa ja mangaania.

II-luokan pohjavesialue on muutettu luokkaan 2 lain 1299/2004 mukaisesti. Pohjavesialueen ja muodostumisalueen rajausta on supistettu pohjavesialueen kaakkoisosasta. Supistettava alue on maaperäkartan mukaan moreenia, eikä alueella ole suoraa hydrogeologista yhteyttä harjumuodostumaan. Pohjavesialueen muodostumisalueen rajausta on siirretty kulkemaan rantaviivan mukaisesti.

Lisätietoa pohjavesialueiden rajaamisesta ja luokituksesta

www.ymparisto.fi > Vesi > Vesiensuojelu > Pohjaveden suojelu > Pohjavesialueet > (valitse) Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Laki vesien ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) 2a luku (1263/2014)

Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006) 2a luku (929/2016)

Pohjavesialueet – opas määrittämiseen, luokitukseen ja suojelusuunnitelmien laadintaan. Ritva Britschgi, Jari Rintala ja Suvi-Tuuli Puharinen. Ympäristöministeriö. Ympäristöhallinnon ohjeita 3/2018